

Tùy bút của một cô n sinh nh v Sài Gòn yêu đ u năm x a.

Trường Trung Học Gia Long, Saigon

Năm 1954 – 60

Ngày ấy tôi còn bé m. Lênh đênh trên chuy n t u cu i vào Nam theo cha m ch ch ng bi t gì. Chuy n đi êm đ m không gì đáng nói. Tôi th y ngu i Pháp cũng đàng hoàng. Thì đâu ch th . Cũng có ng i này ng i kia. Ngu i hèn nhất, k can đ m. Ng i quá khích, k trung dung. Ngu i Pháp trên t u t . H cho ăn u ng đ y đ . À mà tôi không hi u t i sao h ph i t n đ th đ đ a ngu i di c vào Nam? N u h c m c k thì s dân B c có đ n đ u c mi n Nam d d dàng không?

Đ u tiên chúng tôi c p b n Vũng T u. R i xe đ a vào Saigon. Chúng tôi t m t i Nhà Hát sau này đ c s a thành Tòa Qu c H i. M y hôm sau thì phân t tán. Chính ph tr c p cho m i đ u ngu i là bao nhiêu đó, tôi không nh vì quá bé.

N i tôi đ u tiên là Cây Quéo. Đ u ng Ngô Tùng Châu. Gia đình tôi là ng i B c đ u tiên đ n đây. Sau này đ c truy n và bi t con trai B c hay b con trai nam uýnh và x xiên “B c k ăn cá rô cây”... Nh ng gia đình tôi hèn. N i xóm nh , ng i Nam th t thà đôn h u. H c x t t v i chúng tôi. Đôi khi tôi l n th n nghĩ, hay vì gia đình tôi là nhà giáo? Tinh th n tôn s tr ng đ o đã ăn sâu trong giòng máu dân Vi t? H r t tôn tr ng và l phép đ i v i cha m tôi. M t đi u “th a ông giáo”, hai đi u “th a bà giáo”...

Con đ ng đ n tr ng ti u h c th t đ th ng. Ngày ấy chúng tôi đi b nhi u, ch ng vù vù xe máy nh bây gi . Đi b đ n tr ng th t vui. C tung tặng chân sáo, v a đi v a hái hoa b t

bu m. Ôi sao ngày đó Saigon nhi u hoa b m th ! Hai bên đ ng nh ng hàng rào hoa dâm b t
đo đ xinh xinh. Nhìn vào trong, nhà nào cũng có v n, cây c i xum xuê. B m bay la đà.
Nh ng con b m đ m u s c nh ng b m vàng nhi u nh t. N u nhìn riêng thì b m vàng
không đ p nh ng khi bay l n gi a r ng lá xanh thì đàn b m vàng th t duyên dáng. Chúng
nh m t nét đ m xuy t cho b c h a hoa lá... Tôi thích nhìn b m bay. Tôi thích ng m hoa n .
Tr ng h c to v a ph i. L p h c đ ánh sáng. M i sáng th hai chào c . Đ ng nghiêm và hát
qu c ca. Ngày công dân i, đ ng lên đáp l i sông núi... i thì thanh niên luôn đ c đ y đ là “đáp
l i sông núi”.

Chúng tôi đ c h c nh ng bài công dân giáo đ c đ u tiên và... đã ăn sâu mãi vào tí m th c.
Đ bi t các c nói u n cây khi chúng còn non là đúng. Tu i ngày th coi nh ng l i th y cô là
khuôn vàng thu c ng c.

Không phá c a công
Không x rác ngoài đ ng
Ph i nh ng gh cho ng i l n tu i, ph n có thai trên xe buýt
Ph i đ t em bé hay c già qua đ ng
Ph i ng nón chào khi xe tang đi qua
Không gian l n. Nói đ i là x u xa...

Chúng tôi đã đ c đ y nh th đó và chúng tôi đã làm theo nh th đó. Ôi Saigon c a tôi i,
bây gi tôi đi giữa ph ph ng mà l c lũng vô cùng khi ch mình tôi ng nón chào ngu i ch t
hay ch y nép vào l nh ng cho xe c p c u đi qua!

R i nh ng bài h c thu c lòng. R t gi n đ đ nh .

Công cha nh núi Thái S n

Ngĩa m nh n c trong ngu n ch y ra

Nh ng bu i sáng v ng h ng le lói ch u
Trên non sông làng m c ru ng đ ng quê
Chúng tôi ng i im l ng l ng tai nghe
Tì ng th y gi ng kh p trong gi qu c s ...

*Sung s^{ng} quá, giⁱ cuⁱ cùng đã đi m^{...}
Đàn chim non hⁿ hⁿ d^t tay v^{...}
Chín m^{...} i ngày vui s^{ng} đ^{ng} quê...*

Cu^c s^{ng} sao êm đ^m và thanh bình quá! Không có nh^{ng} c^p bóc lột lao. Ăn c^p v^t cũng không ghê g^m. Tôi còn nh^{ph} i quⁿ áo tr^c nhà r^t an toàn ch^{ng} phⁱ trông ch^{ng}...

Tôi còn nh^{ru}ng miⁿ Nam nhi^u nⁱ không chia b^{...} rõ r^t. Tôi còn nh^{cây} trái Lái Thiêu không v^{ch} lⁱ ngăn rào. Tình hàng xóm là t^t c^{...}. Khi chia rào, ngăn lⁱ là xúc ph^m. T^{ng} i dân quê bi^t đầu là đ^t là vⁿ c^a mình. Vào vⁿ Lái Thiêu c^{tha} h^{...} ăn. Ch^{kh} khi mua v^m i phⁱ tr^{...} tiⁿ. Ôi sao ngày 0 y n^{ng} i ta hi^u khách và cu^c s^{ng} thanh bình đ^p đ^{quá}! Có phⁱ là m^t phⁿ nh^{thiên} đ^{ng} nⁱ h^{gi} i ch^{ng}? Tôi nh^{nhi}u v^L Qu^c Khánh đ^u tiên năm 1956 thì phⁱ. Đúng là l^h i. Pháo hoa t^{ng} b^{ng} và n^{ng} i n^{ng} i ra đ^{ng} trong hⁿ h^{re}o vui. Không chⁱ bⁱ, không chà đ^p, không giành đ^{ng} xem l^{...} Sài Gòn b^y gi^{...} còn th^{nh} thang l^m. Sài Gòn b^y gi^{...} ch^a đông đúc bon chen...

Ngày 0 y các bà B^c hay Trung đi ch^{...} còn m^c áo dài. Lthói x^a còn ăn trong n^p 0 y. Ra đ^{ng} là phⁱ l^{ch} s^{...}. Khi l^{...} c thì phⁱ m^c quⁿ đen vⁱ áo dài ch^{...} không đ^{...} c quⁿ tr^{ng} vì nhth là thi^u l^{...}. Tôi còn nh^mt gia đình trung l^u là đã có th^{thu}ê n^{ng} i làm. Đa phⁿ n^{ng} i làm là các cô gái miⁿ Trung. Đúng là quê h^{ng} em nghèo l^m ai ⁱ! Đ^t kh^{...} cⁿ sⁱ đá đã khiⁿ bao cô gái quê vào miⁿ Nam giúp vi^c. Thu^{...} y n^{ng} i miⁿ Nam hay dùng t^{...} “^đ”, còn n^{ng} i B^c gⁱ là “n^{ng} i làm”. Các ch^{gi}úp vi^c th^{ng} r^t trung thành và l^{ph}ép vⁱ ch^{...} nhà. Các cô c^u con ch^{...} nhà cũng đ^{...} c tôn tr^{ng}. Bà chthng ^{...} nhà và ch^{ph} giúp vì nhà nào cũng khá đông con (vi^t lⁱ câu này cho rõ ý hⁿ). Ban đ^u thì ba, bⁿ và sau thành sáu. Tôi còn nh^lng giáo s^đ nh^c p t^c đ^y t^{...} l^p đ^{...} Th^t đⁿ đ^{...} Nh^t c^a cha tôi là 5.200 đ^{ng}, v^đ c 1.200 đ<sup>. và mⁱ con là 800 đ<sup>. (không hⁿ ch^{...} s^{con}). Tô ph^{kh}á ngon là năm đ^{ng}. C^{oi} nh^lng giáo s^{...} là 1.040 t^{ph}. L^{ng} n^{ng} i giúp vi^c là 300 đ^{ng}. L^{ng} B^{tr}ng g^p 5 lⁿ l^{ng} giáo s^{...}, vào kho^{ng} 25.000 đ^{ng}. Còn l^{ng} Đⁱ úy thì b^{ng} l^{ng} giáo s^{...}. N^u b^y gi^{...} 7.000 đ^{ng} t^{ph} bình dân thì l^{ng} c^a giáo viên c^p ba phⁱ là 7.000.000 đ^{...}.

Hⁱ đó chúng tôi thi m^t năm hai k^g i là đ^{nh}t và đ^{nh} l^c cá nguy^t. Đth hoàn toàn do giáo viên (c^p ti^u h^c) hay giáo s^{ph} trách ra đ^{...}. Hⁱ đó không có nⁿ các giáo s^{hay} giáo viên kéo trò v^{nhà} đ^y kèm hay bán đth. Đⁿ giⁿ có l^{...} vì đ^{ng} l^{ng} đã đ^{...} s^{ng} nên h^{kh}ng phⁱ bán r^{...} l^{ng} tâm. Cuⁱ năm l^p Nh^t thì chúng tôi phⁱ thi b^{ng} Ti^u H^c. Sau đó thi vào đTht các l^p tr^{ng} công. Ai r^t thì h^c tr^{ng} t^{...}. T^t nhiên phⁱ h^c giⁱ mⁱ thi vào đ^{nh}ng tr^{ng} công danh ti^{ng} nh^{Gia} Long, Tr^{ng} V^{ng}, Petrus Ký, Chu Văn An. Nh^{ng} tháng ngày ti^u h^c vⁱ tôi là tung tăng chân sáo, là chⁱ nhi^u hⁿ h^c, là hái hoa b^t b^{...} m, là nh^y lò cò, là chⁱ giⁱ ranh, chⁱ ô quan. Đúng ba tháng hè là chⁱ thothch... Ôi

chị i chị i... sao mà thú vị thế! Nhờ đến tiều hủ c của con gái tôi xót xa. Hủ c quá nhiều để có thành tích cho thầy cô, cho trường ng lập... và con gái tôi không bao giờ biết đến “chín mười ngày vui suốt ng lập trường quê”.

Năm 1960 – 1967

Đều tiều hủ c xong tôi thi hai trường Marie Curie và Gia Long. Lạ ra phải thi Trường Vườ ng mĩ đúng nhữ ng không biết sao cha tôi quyết định vậy. Nhữ ng ngày đều đi hủ c Gia Long xúng xính đẹp m. Lý do cha quyết định cho hủ c Marie Curie nhữ ng phút chót tôi chuyển sang Gia Long. Số tôi tôi hên. Cô Bủ c kể tôi c lòng giận rữ ng nữ sinh Nam kủ mà không hủ bủ chia rủ hay kể thế. Nhữ ngày xưa, nguĩ dân Saigon đã củ u mang gia đình tôi về Cây Quáo. Tôi thầy cô đến bủ n bủ, chủ ng ai thầy c mủ c vì sao tôi mủ c đẹp m.

Tôi hủ c sinh ngủ Pháp văn. Trường ng có bủ y lập Anh và bủ y lập Pháp. Tôi hủ c đến Thủ t 14, lập chót. Nhữ ng năm đều u trung hủ c tôi đi xe đủ a rủ c của trường ng. Thủ là hủ t nhữ ng ngày chân sáo, hủ t nhữ ng ngày đuĩ bủ m bủ t hoa. Chủ còn nguĩ trong xe hiủ u đoàn nguĩ m phủ phủ ng qua khung cửa sổ. Xe trường ng đủ a các nữ sinh lập sáng vủ nhà và trên đủ ng đi rủ c các nữ sinh lập chiủ u. Trong khi chủ đủ i xe đủ n đón, tôi thầy ng củ t áo dài và trèo lên cây trường cá trủ c nhà đủ hái trái nhủ nhủ ăn chị i hay đem vào lập cho bủ n. Nghe tiếng cũi xe ngoài đủ ng thì tủ t xuủ ng xách củ p chủ y ào ra. Nhà xa nên tôi bủ đón sủ m và vủ muủ n. Bậy giủ nhủ lập thuủ củ t áo leo cây thầy vui vui... Hay khi vào trường cũng củ t tà áo đủ nhủ y lò củ. Trường Gia Long rủ t đủ p! Trường thủ t đủ sủ , bủ n phía là bủ n con đủ ng. Ngày 01 y chính phủ đủ t tên đủ ng có chủ đích rõ ràng. Đủ t theo thủ ng vùng các danh nhân văn vủ, không đủ t lập n xủ n lung tung. Gia Long của tôi đã đủ c bao quanh bủ i các danh nhân văn chủ ng nhủ Bà Huyủ n Thanh Quan, Phan Thanh Giủ n, Đoàn Thủ Đủ m và Ngô Thủ i Nhiủ m. Chính giủ a trường là con đủ ng tráng nhủ a thủ t đủ p và chúng tôi hay giủ i đùa là đủ ng Bonard. Giủ ra chị i các nữ sinh đủ t tay nhau thầy thầy n trên con đủ ng 01 y trông thủ t đủ trường. Rủ i gia đình tôi chuyển sang Vủ n Kiủ p. Trường nhà có mủ t bủ i tre và đủ i đủ n là khoủ ng vủ n mênh mông của chủ đủ t vủ i nhữ ng cây cau thầy ng tủ p.

Năm 1960 có nghe tin vủ "Mủ t Trủ n Giủ i Phóng"... gì đó nhữ ng tôi chủ ng quan tâm. Thủ nhủ t còn bé phải i lo hủ c, thủ hai mủ i cái lúc bủ y giủ đã đủ c chính phủ đủ a đủ n vào nủ n nủ p, và chiủ n tranh còn xa lập m. Đó là thủ i đủ m củ c thủ nh của nủ n Đủ Nhủ t Củ ng Hoà. Ngày đó chủ a có truyủ n hình, mủ i chủ có truyủ n thanh. Chủ ng trình khá phong phú. Tôi thích vủ a làm toán vủ a nghe nhủ c. Cũng có chủ ng trình “tủ n lập ca sủ” hàng tuủ n, nhữ ng phủ i nói đủ sủ hát đủ chủ không nhủ các củ c thi bậy giủ , thí sinh hát khá vủ ng.

Báo chí n r . Ai có ti n thì ra báo. Không c n ph i là ng i c a c quan chính quy n nh b ay gi . Tôi mê xem báo. Tôi dói tin t c. Ngày đó có v thuê báo. Các em bán báo l hay qu y bán báo n u bán không h t thì cu i ngày tr l i toà so n. Vì th m t s qu y báo có sáng ki n cho thuê báo. Ng i đ c thuê và tr ti n ch ch ng phân n a. T t nhiên ti n đó chui vô túi ch qu y báo và ng i b thi t h i là ch nhân t báo. Gia đình tôi ch mua m t t và trao đ i v i nhà c u tôi ch không thuê. Coi nh t n ti n m t mà đ c xem hai báo.

Báo thi u nhi h i ít . Báo chí đ i l p đ c t do ho t đ ng. Do đó có gì x xa c a ch đ hay chính quy n thì nh ng t báo đó v ch ra ngay. Còn nh ng t thân chính ph thì b báo chí đ i l p g i là nâng bi. Sách thì r t nhi u. Đ các lo i. M i nhà xu t b n có nét đ c thù riêng. Nh nói đ n Lá B i là bi t ngay các lo i sách v Thi n, Ph t.

Văn thi s n r . T t nhiên cũng chia làm nhi u lo i. Có nh ng văn s chuyên vi t ti u thuy t tâm lý xã h i và đ c các bà n i tr bình dân hay các ti u th ng ái m nh bà Tùng Long. Có nh ng n văn s vi t khá b o nh Nguy n Th Hoàng v i cu n truy n n i đình đám Vòng tay h c trò . N i dung truy n k v chuy n tình c a m t cô giáo v i h c trò b ng m t gi ng văn khó hi u. (theo thi n ý cá nhân tôi !) Có nh ng văn s mi n B c vi t chuy n trong th i gian h đi kháng chi n ch ng Pháp r t hay nh Doãn Qu c S . Thi i y thi s cũng nhi u. Nào Đình Hùng, Vũ Hoàng Ch ng, Du T Lê, Nguyễn Sa, Hà Huy n Chi, Hoàng Anh Tu n, M ng Mán...

Th văn Sài Gòn h i y nh trăm hoa đua n . Đ lo i và t do sáng tác theo c m h ng, không ph i vi t theo m t khuôn m u nào, do đó r t phong phú. Nh ng tôi l i thích đ c sách phóng tác hay d ch!(vì ch a đ trình đ đ c nguyên tác) M i l n h v là tôi mê m n ng n hàng tá truy n. V t giá có lên nh ng ch chút đ nh. Cũng ch mình cha đi làm còn m nhà chăm lo con cái. Thu ti u h c thì m tôi kèm t t c các môn. Lên Trung h c thì bà không đ y đ c các môn khoa h c nh ng Pháp văn thì v n ti p t c cho đ n tú tài vì ngày x a m tôi có b ng Certificat gì đó.

Cu c s ng v n êm đ m và khá thanh bình. Nh ng t năm 61 thì không còn n a. Đ ng đi thu ng xuyên b đ p mô. Qu c l thì ít và t nh l thì nhi u h n. Đ a ph ng quân m i sáng s m ph i đi phá mô. Xong xuôi thì dân chúng m i dám đi l i. Đã có nh ng mô n tung và c chuy n xe đồ tan tác. R i nh ng năm sau là nh ng l n n vũ tru ng n i quân M thu ng lui t i. T t nhiên dân th ng cũng v l y.

Tôi v n ngoan ngoan v i sách đèn. Ch ng h giao du b n trai vì cha m c m. Ngày y Gia Long và Tr ng V ng là hai tr ng n n i ti ng nh t. Hàng năm ch có m t k thi ch n h c

sinh gißi là Trung Hßc Toàn Qußc. Lß dĩ nhiên sß đßu rßi vào bßn trußng lßn. Còn Lß Hai Bà Trßng hàng năm đßc tß chßc khá lßn và hai ngußi đßp cßa Gia Long, Trßng Vßng đßc đßng vai Hai Bà ngußi voi dißn hành (bây giß VN dùng tß dißu hành? Tôi không hißu vì sao lßi dißu hành thay cho dißn hành?)

Đß thi cßa mßi môn cũng vßn do Giáo sß môn đó phß trách. Tôi thßy nhß vßy mà hay. Chßng có gì lßn xßn xßy ra vì thßi đßy không có nßn cha mß hßi lß Thßy cô. Mãi năm tôi hßc đß nhßt thì thi chung toàn khßi và đã có rßc rßi. Chßng hßn đß thi trißt đß nhßt lßc cá nguyßt là cßa cô Lan đßy chúng tôi thì lßp chúng tôi làm đßc còn các lßp khác thì không. Hßi đó bßc Trung Hßc chúng tôi phßi thi tßng cßng: Trung Hßc (hßt lßp đß tß) Tú tài 1 (hßt lßp đß nhß) và Tú tài 2 (hßt lßp đß nhßt). Nhißu bßn sau khi có bßng Trung Hßc thì đi làm. Có thß chßn nghß thß ký. Sau Tú tài mßt, rßng bßt mßt sß bßn. Sau Tú tài hai rßng mßt sß. Sß hßc gißi và có đßu kißn thì tßp tßc con đßng đßi hßc.

Đß thi đßi hßc do các trßng tß phß trách. Ngày thi lßch nhau. Trßng nào cũng công bß danh sách thi đßu chính thßc và đß bß. Do đó tôi cßm thßy rßt trßt tß nßn nßp chß không lßn xßn nhß bây giß. Nßu gßi danh sách chính thßc mà thißu thì trußng gßi đßn đß bß. Đßn gißn vßy thôi. Nhßng có lß hßi đó vßn đß hßi lß, bán đß thi không kinh khßng đß đßn nßi Bß Giáo Dßc phßi xen vào ra đß chung nhß bây giß. Lßi cũng do vßn đß tißn lßng. Khi đßng lßng không đß sßng thì tß cách con ngußi suy gißm.

Đßng phß Saigon cßa nhßng năm 63 vßn còn xe Mobylette và đß thßng ngß nghĩnh là Velo solex. Chißc xe xinh xßn nhßng có cái bßu tß phía trßc. Nß sinh thßng đß xe này. Khi chßy xe, tà áo dài phía sau phßng lên trông rßt vui. Nhßng đa sß hßc sinh vßn đß xe đßp. Sß xe máy rßt ít. Và vì thß đßng phß Saigon vßn khá thßn thang. Năm đß tam thì tôi không đß xe đßa rßc nßa mà chuyßn qua xe đßp. Cũng khá xa mà sao hßi đó chúng tôi không thßy gì. Chß nhß bây giß sân trßng cß tràn ngßp xe máy mà lßi còn xe phân khßi lßn.

Năm tôi hßc đß tß thì xßy ra vß Phßt Giáo. Sau đó nßn Đß nhßt Cßng Hoà sßp đß. Tôi không ghét ông Dißm nhßng tôi ghét bà Nhu. Vì tính tình xßc xßc cßa bà. Nhßng phßi nói hßi đó vßi tôi, xã hßi tßng đßi nßn đßnh, trßt tß nßn nßp. Dù ông Nhu có lßp Đßng Cßn Lao nhßng không ép bußc lß lißu. Hß cũng gßi ý nhßng không vào thì thôi. Cũng chßng vì thß mà bß “đßi” sói trán. Hay trong ngành giáo dßc cßa cha tôi, ngußi ta không trßng trßn? Tôi chß bißt nßu hßc gißi là đßc hßc bßng, không bß phân chia lý lßch gì cß.

Sau 63, các trßng có Ban Đßi dißn. Ngày đó tôi không chú ý lßm các thành phßn nßng cß.

Như ng sau này, các anh chị em nói rằng, học sinh sinh viên giỏi thì học bù để vào đại học, ít tham gia các hoạt động trên. Do đó VC cài nguỵ vào nhóm vùng học tốt Ban đỉ đi đến các trường. Họ để học huấn luyện nên ăn nói hoạt bát. Còn học sinh giỏi thì không có thời gian luyện khoa ăn nói. Sài Gòn của tôi sau như ngày để tranh sôi nổi, sau như bị u tình, sau về thiêu của Hoà Th như Thích Qu như Đ c ..l i êm ở tr l i. Như không như xa vì liên tiếp các đợt bị chính trị. Cuộc chuyển lý của Tu như Nguy như Khánh r i ch như bao lâu để phiên của T như Thi u và T như K .

Tôi chỉ biết học và không chú ý đến như học khác. Liên tiếp hai năm thi tú tài mất và hai đã ng n t t c qu th i gian. Như tôi chỉ như Tú tài mất, chu như trình đã b c t gi m vì chỉ n tranh. Cũng t năm 1965, quân M đ vào đông và đã gây xáo tr n. Lính M l y v Vi t. Đa s là các cô gái như y, th i đó g i là cave hay c các cô xu t thân là ngu i giúp vi c. Mẹ M là tên dân chúng g i cho như học cô này. N i cái tên g i đã nói lên s khinh r c a dân chúng dành cho như học cô gái y. Nghĩ cũng đáng th như. Như cũng chính như học đ ng đô la mà các cô mẹ M tiêu vô t i v đã làm v t giá Sài Gòn tăng cao. Ng i làm c a chúng tôi l y M và đ i đ i.

Cuộc sống của giỏi trung lưu như giáo s b t đ u lao đao. Giáo s nào d y t thêm thì còn đ . Gia đình tôi học m i chi tiêu vì cha không d y t và yêu c u m ph i nhà chăm sóc vi c học c a các con. Ai có thời gian để g i th tình t . Ai có lúc lang thang quán ăn hàng. Còn tôi thì không. C m đ u c m c học. Đi học là về nhà ngay. Ngày đó chúng tôi, g m ch tôi và tôi đ u học Gia Long nên không có v b n trai nào dám đ n nhà. Chúng tôi cũng ch như học t nhi u. Mà học t vào như học năm thi thì cũng né con trai t i đ a. L nh cha m ph i ch p hành nghiêm ch như. Th m chí sau này ch tôi học đ c cũng v n không học có m t tên “ masculin” nào dám đ n nhà! Tôi thích con gái đi học b ng xe đ p và nón lá nghiêng nghiêng . T ng vòng xe quay ch m ch m như bé. Áo dài ngày đó m c r t kín đáo. Chúng tôi b t bu c ph i có áo lá bên trong. Và các bà giám th luôn coi ch như học nh nh như học nàng m c áo quá chít eo, như học nàng khua giày cao l p c p. Chúng tôi đi sandal. R t đ thu như. Tôi không thích học trò quá đi u. Áo th t eo hay gu c cao. Mà th t k . Đa s m y cô đi u th như học kém và có b s m. Các cô giỏi thì ngu c l i. Như học cũng có cá bi t. Tôi còn như ngày đó cô b n ban B, Kim Dung r t xinh học giỏi đ c ch n làm Tây Thi trong v k ch cu i năm ch như đi u gì c . Riêng l p tôi thì ch có vài ch đ i u và t t nhiên học đ , có b s m.

Năm tôi thi tú tài, chỉ còn viết và b v n đáp. Ch trư c kia, m t s môn ph i thi viết và v n đáp (còn g i là oral). Tôi đ u tú tài cao và đ c tr như thu như hai ch Gia Long quy n vào nhau b ng vàng 18. Như học năm sau, trư đ i l i là hoa mai vàng. Đó cũng là phù hi u của Gia Long. Tôi mê Y khoa và ghét đ c! Tôi thích là bác s đ ch a b nh cho tr em và t nh s ch a mi n phí cho em nào m c b nh sài u n v n. T t c ch vì tôi m t m t đ a em trai vì b nh này. Còn Đ c khoa, ch như hi u sao tôi ghét n a. Tôi nói rằng học đ c, ra bán thu c ng i đ m t ng đ ng xu leng keng! Chính vì th sau này có m t đ c s đ i úy theo, tôi đ t tên anh ta là “đ i úy leng keng”! Như học ngh ch n ngu i ch ngu i không ch n đ c ngh . Tôi thi r t dù

học gì. Năm đó thi y khoa bắt đầu có câu hỏi tiếng quát, hỏi về những kiến thức xã hội chung quanh. Tôi học chăm quá nên vào phòng thi bắt đầu bị sốc, quẫn ngã.

Năm 1967-1971

Tôi ghi danh Khoa Học, Công nghệ Lý Hoá Văn Việt tại trường SPCN (Science-Physic-Chimie-Naturel). Nơi đây quy tụ nhiều người đến từ Khoa học vì sinh viên xuất thân ban A. Còn công nghệ MGB hay MGP thì ít con gái học..

Chương trình học khá nặng. Buổi sáng học tập đến năm môn và chiều học lý thuyết. Tôi thích học tập học về các môn kia. Còn ngang hông đâm hay lá gì đó xem đâu có cấu trúc của nó dưới kính hiển vi rất đẹp. Tôi không thích học tập để đạt. Toàn những môn đá vô tri giác. Tôi cũng không thích lý về những bài dây điện logic ngoại. Học tập để học về tập tuy sự học cũng thích. Mẹ con về ra và xem các thú bên trong rất thú vị. Chính đây là những môn tình trong sân trường đại học. Vì có các học sinh tiếp xúc bạn trai. Học những ngày Gia Long học đi xe hơi đoàn đến xe đẹp và mê học quá công đâu chú ý ai.

Năm đầu tiên đến học tôi công kiến tập Mẹ u Thân. Sáng sớm nghe nổ mà nghe tiếng pháo. Khi nghe tin Sài Gòn bắt đầu công, tôi bàng hoàng. Trời, thế đó? Mọi ngày sau từ nhà nhìn về phía Gò Vấp thấy trực thăng rocket tiếng chòm. Lần đầu tiên cô bé sinh công kiến tập nữ chiến tranh dù chỉ là một phần nhỏ. Học ra trực đó những lần các quán bar bắt đầu tưng n, xác người tung toé. Sau những ngày kinh hoàng, Sài Gòn của tôi lại như cũ.

Ngày đó chúng tôi đi học mặc áo dài. Thấy học có cô mặc đầm và không ai mặc tây cả.. Nên sân trường đến học tung bay bao tà áo muôn màu sắc. Cha mẹ khó nên tôi về đến gần áo trắng và ôm cặp học thuở Gia Long. Thấy học mặc áo mẹ u. Vì vậy khi tôi mặc áo dài mẹ u, các bạn thấy lạ. Chiều học buổi, tôi học cùng cô bạn lang thang Sài Gòn ăn hàng và ngắm phố phường. Học đó có lẽ không khí của ô nhiễm nên con gái Sài Gòn tuấn tú hơn, hai mắt trông rất đẹp. Đẹp tự nhiên đôi mắt đen láy, nước da trắng học. Có cô má đỏ au như con gái Đà Lạt. Tôi thích ngắm đẹp nên hay ngắm con gái Sài Gòn trên hè phố. Tuổi học trò thích nhất là lang thang phố phường và ăn hàng. Đi học cũng thích học buổi học đẹp nhất rời nhau ra quán tán dóc. Thấy ra bạn con gái chúng tôi siêng năng đi học nên thích về học mà không đi thì sẽ không biết làm. Còn lý thuyết thì lâu lâu đọc vô một chút. Cuối năm bắt đầu học tiếng. Tập tự nhiên cầu đầu học bài giảng của Thầy. Học là các ông học ngày đi theo năm

m y cô nh tôi cho m n t p!

Đi s ng đ t đ , v t giá leo thang hoài. Chi n tranh cũng v y. Quay trái, quay phải, sau l ng, trư c m t, đầu cũng có ngu i đi lính và ch t. Có năm sinh viên ph n đ i chính quy n, đã vô xé bài không cho chúng tôi thi. Sau này, đi m danh l i thì tr i i ..m y tay kích đ ng, phá ho i đó toàn là dân n m vùng. Tôi b t đ u g i bài đăng báo năm đ t . Đăng và đ u nh m, không dám cho gia đình bi t. Hai năm sau thì b n hai k thi tú tài nên ng ng. Khi lên năm th hai đ i h c thì tôi lại rai vi t l i. Thu đó báo có s phát hành nhi u nh t là t Chính Lu n. Thiên h đ xô đ ng qu ng cáo đ đây r t nhi u. Báo có m c Chuy n Phi m. N i dung là vi t linh tinh đ v n đ nh ng khuynh hu ng là ch trích nh ng vi c ...đáng b ch trích. Tôi l y bút hi u Qu nh Couteau. Tôi còn nh có m y cây bút sinh viên c a m c này: Qu nh Couteau c a Khoa h c, Th o gàn c a Nha khoa, Thu hippy đ ng nh văn khoa.

Tôi vi t truy n tình cho báo Ti ng Vang . Tôi có thói quen mua t ng ram gi y pelure đ m u và vi t bài trên đó. T ng đ i tôi vi t khá đ d dàng. Đ t bút là vi t. Hi m khi s a l i hay bôi xoá. Đ bài mình đ u c đ ng nhi u và liên ti p, tôi l y khá nhi u bút hi u. Nh ng tôi bi t nhà văn Thanh Nam, ngu i ph trách trang đó bi t là cùng m t ngu i . Vì cùng m t nét ch , cùng cách s đ ng gi y pelure h ng, vàng. Ti ng Vang g i nhu n bút 500/bài, Chính Lu n thì cao h n 800/bài . Sau này tôi lại rai nh y qua Sóng Th n c a Chu T ...

Tôi nh du ng nh sau m t năm tôi có b t mí trong m t truy n, các bút hi u 1,2,3,4 ...đ u ch là m t ngu i! Có đ u vui là các đ c gi cũng ái m , g i th đ n toà so n xin làm quen. Vui h n n a là khi tôi đ n toà so n lãnh nhu n bút g p H ng Vân, cô con gái ch nhi m Qu c Phong. Cô này lúc đó thay th nhà văn Thanh Nam ph trách trang Truy n tình c a b n. Không bi t sao ch g p l n đ u, nhìn xa xa mà cô r t thích tôi. Hôm sau xu t hi n trên báo giòng nh n tin c a cô “ PQ, hôm qua PQ đ n mà ch không dám ra nói chuy n vì đang đau m t. Nh ng th y PQ xinh quá , gi ng b c th t đ th ong.” Gi i , sau dòng nh n c a cô thì th c a đ c gi ái m g i đ n quá xá luôn. T t nhiên tôi v n đ u nh m m i ngu i trong gia đình. N u không, b tôi cho ăn ch i chà v t i không h c, lo vi t chuy n đ ng báo! Th c ra tôi v n chăm h c. Vi t truy n tình ng n v i tôi đ t! Ch m t ch ng m t gi mà l i có 500 hay 800 đ đ i b n bè ăn hàng thì cũng thú v . Ti c là sau này Ti ng Vang t đ i b n và tôi quay qua vi t cho Sóng Th n hay Dân Lu n.

H i đó sinh viên chúng tôi hay ra th vi n đ h c. Th vi n khoa h c thì nh , mu n có ch ph i đi s m. Ch có một đ u ti n là ngay trong tr ng thì sau đó vô gi ng đ ng, không m t th i gian di chuy n. Còn th vi n đ p là c a ĐH V n H nh nh ng tôi ít đ n vì xa nhà. Hai th vi n g n là TV Văn hoá Đ c và H i Vi t M .Th vi n Văn hoá Đ c n m trên đ ng Phan Đình Phùng. Nh thôi. Có máy l nh. Nh ng t h i là không có ngu i gi xe. Xe c khoá đ trong sân.

Thị viên nói trên lâu. Và từ đây, tôi có những kỷ niệm vui vẻ buồn. Những kỷ niệm nhỏ nhỏ.

Thị viên bé nên chơi một thời gian, những sinh viên hay lui tới đều biết mặt nhau. Tôi còn nhớ có một sinh viên già nhất, rất lười nhác. Anh đi hàm râu dài và xăm xoàm. Nghe nói anh đang học Luật. Gặp tôi vài lần ở cầu thang,默默 cười và thì là quen. Có lần tôi ngồi học và có cảm giác. Tôi nhìn sang thấy anh ở bên kia và đang vẽ ký họa tôi. Khi ra vẽ, anh đi và hỏi " Hôm nay anh thấy em đi học xong rồi. Em đã lấy một chút buồn học của anh. Vì .. vẽ em ..". Có khi anh bảo tôi " Khi nào em lấy chồng, nhớ báo anh nhé " "Anh sợ mình gì ?" " Một tí mù i" " Kìa vẽ y" " Cho tình nghĩa vẽ chồng của em đi m đi nhá mù i."

T, bạn cùng Khoa học cũng hay đi đây. Tôi đi vì tôi chỉ không vì thị viên vì nhà T xa. Lúc cũng chơi học, vẽ lãng quăng hay viết lãng quăng mấy câu nhỏ nhỏ gì đó cho tôi. Rồi tôi bỏ một xe đi đây. Hôm đó tự nhiên thấy ngu ngơ rất khó và sáng suốt. Tôi say mê học. Thị viên vẽ học, chỉ còn mình tôi. Khi xuống thì thấy Honda, chiếc Honda mới toanh do gia đình mua, giá 72.000 đ (lần học giáo sư lúc đó 23.000). Tôi học học học phòng du lịch của bạn, hỏi rất ngây thơ :

-Bác thấy xe cháu đâu không?

Bác cười:

- Không, chắc là bị ăn cắp rồi!

Tôi tái mặt. Bác nói tôi đi khai báo. Tôi đi báo đi nộp một số tiền sát trên đường Mạc Đĩnh Chi gần đó. Lão cảnh sát thấy ghét. Lão ghi chép xong rồi khai rồi cười cười:

-Thị cô có biết ai lấy xe cô không?!

Tôi đi báo đi đó về nhà ở Gia Định. Thấy con đi vẽ, không có xe, cha mẹ hỏi. Mẹ u máu. B

mình ng t i b i. M thì không. Tôi n m trên gác khóc su t. Sao ngu i ta ác th , sao ăn c p xe c a tôi, khoá r i mà. Ngày đó tôi ngây th và gà t kinh kh ng. Không th y tôi đi h c hay đ n th vi n VH Đ c, T tìm đ n nhà. Th y m t s ng, T h i. R i thì T “ Tôi s đi h i cho LC. Tôi quen tên đ u đ ng , trùm ăn c p xe ò vùng ..” Tôi tròn m t. T, anh chàng đ p giai, thông minh, đàn hay, v g oi quen trùm du đãng! Th y tôi tròn m t, T ch cu i. Hôm sau T quay l i “B n tôi không tìm đ c vì không ph i vùng nó ki m soát. T i nó rã xe nhanh l m”

Tôi ngh h c m y b a. T l i tìm đ n :

- LC à, LC l y xe PC c a tôi đi h c đi. Tôi còn cái Mini Vespa mà.

Tôi đ m t. T là v y. Mu n nói gì là nói. Ch ng ngán ai.

Còn H i Vi t M thì th vi n to, đ p. Đa ph n tôi vi t truy n tình đ ng báo ò đây! Nh l i cũng vui. Khi báo đ ng, tôi c t và đ em vào tru ng cho b n xem. B n gái xem thì ít (nh Mai không có tâm h n văn chu ng) nh ng T xem thì nhi u. Có khi ngang đ n đ b gi h c, ng i ò th m c a l p đ xem truy n cu tôi! B i th m y ch c năm sau, có ng ò i nghi ng , đoán r ng T, b n ông y cũng chính là T ngày x a c a Khoa h c, đã mét T. T tìm đ c và đã nh n ra văn phong c a tôi . “Văn LC lúc nào cũng v y. V n r t nh nhàng , th m ng”. Văn v n v y nh ng cu c đ i thì không v y, bao n i trôi sóng gió cho cô nh đ c m t s ông ò khoa h c g i là “ngu i có đôi m t đ p nh t phòng Hoá”!

Tình hình chi n s ngày m t leo thang. Tôi nh nh ng s ki n đ c bi t nh :

- V đ u c g o c a th ng buôn Tàu và Tu ng K đã “ch i ngon”, ra l nh x t T Vinh. Ông tu ng này thu c lo i võ bi n, ru t đ ngoài da, phát bi u nh cao b i Texas. Ch ng c n bi t sau này T Vinh có b x t th t hay không nh ng l p t c v g o đ c ò n đ nh.

- Năm nào đó tôi t y chay không đi b u khi T ng Thi u đ c c

Vết giá ngày leo thang luôn. Thì nhđ đã nói, quân Mđ xài phung phí, “me Mđ” xài vung vít. Chđ còn giđi trung đđ u nhđ giáo chđc là khđ n đđ n. Tôi vđ n sđ ng trong tháp ngà . Chiđ n tranh có làm suy tđ thì chđ trong phút chđc. Vì c hđc cuđ n hút. Và nhđ ng ngày thđ bđ y cuđ i tuđ n vđ n vi vít đđ o phđ Sài Gòn ăn quà . Tuđ i hđc trò thích nhđ t là ăn hàng. Tiđ n bđ phát hàng tuđ n eo hđ p đđ m vì nhà giáo mà. Nên tôi đã bđ sung ngân quđ ăn hàng bđ ng các bài viđ t cho Tiđ ng Vang, Sđ ng, Chính luđ n.

Thđ i tiđ t Sài Gòn ngày 0 y không nhđ bây giđ . Vì tôi nhđ đi hđc phđ i mđ c áo dài suđ t ngày. Nhà xa, sáng hđc thđ c tđ p, trđ a đ đ i và chiđ u hđc lý thuyđ t. Có đ đ nh đđ ng thđ i tiđ t chung toàn thđ giđ i và cũng vì Sài Gòn không quá đông nhđ bây giđ ? Mđ y cô bđ n Gia Long cũ, bđ đi làm tđ khi đđ u tú tài thì có cô vô Ngân hàng, đđ ng rđ t cao. Cô thì làm cho hãng Pháp, đđ ng coi nhđ khođ ng mđ t đđ ng vàng/ mđ t thág. Lđ ong chuđ n úy gđ n mđ t đđ ng. Quân nhân đđ c mua hàng rđ gđ i là quân tiđ p vđ . Đa sđ mua xong, đem ra ngoài bán đđ i cho con buôn. Hđ i đó có phong trào làm cho sđ Mđ vì đđ ng rđ t cao. Thanh niên sinh viên lai rai biđ u tình. Cđ “biđ u”, cđ nh sát biđ t hđ t ai là ham vui, ai là VC nđ m vùng. Tôi chđ a bao giđ tham gia hay đi xem. Vì chăm hđc quá mà ? Nhđ ng đđ ng nghĩ rđ ng không nghe tiđ ng đđ i bác trong tháp ngà! Vđ n nghe đđ y chđ . Cũng có nhđ ng niđ m riêng khđ c khođ i. Nhđ ng mđ c tiêu phía truđ c phđ i đđ t cho xong ..

Tôi ra truđ ng năm 1971. Thân cđ Mđ nh nên suđ t đđ i tđ lo. Hđ hàng, cha mđ không giúp dù quen biđ t nhiđ u. Tôi viđ t bài “Ba đđ n văn bđ ng cđ nhân đi xin viđ c làm” đăng trên Chính Luđ n. Nhà báo nói láo ăn tiđ n. Bi thđ m hoá thêm. Chàng Giám Đđ c Nha Viđ n Trđ trđ c thuđ c Tđ ng Nha Kđ Hođ ch viđ t thđ mđ i cô cđ đđ n cđ ng tác.

Thđ là hđ t nhđ ng ngày lang thang sân truđ ng đđ i hđc. Hđ t nhđ ng ngày khúc khích vđ i anh trên đđ đ ng Khđ c Khoan, nghe lá me xanh reo trên tđ ng cao, hđ t nhđ ng chiđ u thđ bđ y cùng cô bđ n thân ăn hàng chđ Sài Gòn, hđ t nhđ ng ngày trong giđ ng đđ đ ng nhđ giđ Thđ y Thđ i, nghe đđ c cđ tiđ ng muđ i vo ve, hđ t cđ nhđ ng giđ xem hai phe chđ ng và thích ruđ t nhau trong sân truđ ng khoa hđc.

Tôi bđ t đđ u vào đđ i. Tđ đ y. ..

Sài Gòn cđ a tôi có nhđ ng nét khác hđ n cđ a thuđ hđc trò. Nhđ ng vđ n là Sài Gòn cđ a mđ a nđ ng hai mùa, cđ a áo đđ a Hà Đông giđ a trđ a hè nóng bđ ng, cđ a tiđ ng chuông chùa Xá Lđ i ngân nga. Cđ a giáo đđ đ ng nhà Thđ Đđ c Bà tung bay muđ u áo chiđ u chđ nhđ t.

Sài Gòn Ngày  y

Tác Giả: Hoàng Lan Chi

Thứ Hai, 15 Tháng 3 Năm 2010 21:00

Sài Gòn v i áo dài tha thuật. Áo Sài Gòn không bi t ng i sau l ng Honda hai bên nh  b y gi . Áo Sài Gòn không bi t ph ng xe ào ào nh  b y giờ. Áo Sài Gòn không c  i h  h  trên đường ph  nh  b y gi . Áo Sài Gòn không cong c n nh  b y gi  ...

Và t i, bao năm th ng trôi qua, v n m t ni m hoài v ng v  Sài Gòn ngày  y. ..

Xin trả cho t i n ng Sài Gòn 

Th nh th ng đ  ng ph   a Hà Đ ng

Xin trả cho t i m a ngày  y

V  tr  cho t i c  cu c t nh ..

Hoàng Lan Chi